

סקירה כללית

רבקה אופנבך - מו"פ נגב - ערבה - תחנת נסויים "יאיר"

גידול מלונים בערבה הינו הגידול המרכזי ומהווה את מקור ההכנסה החשוב לחקלאי האזור.

שווק המלונים מתפרס על 2 עונות חקלאיות, עונת הסתיו - החל מיצוא בספטמבר בערבה המרכזית וסיום השיווק בשבוע השלישי של חודש דצמבר מכיכר-סדום. בעונה האביבית השיווק מתחיל במרץ ומסתיים באמצע יוני. בעונת הסתיו ניכרת עליה משמעותית בכמויות הפרי שנשלחו ליצוא, הכמות הגיעה ל-9,400 טון בהשוואה ל-5,600 טון בעונה שחלפה.

בעונה האביבית לא היה שינוי משמעותי בכמויות ששווקו ליצוא. בעונה זו נמשך המעבר מגידול בשטח חסוי במנהרות נמוכות לבתי צמיחה והיקף המבנים השונים הגיע ל-1,400 ד'.

נראית נטיה בשינוי שיטת הגידול בבית הצמיחה, מעבר משיטת הגידול השרוע להדליה. השטח המודלה הוכפל מהשנה שחלפה והגיע ל-210 ד'. המעבר מהגידול השרוע למודלה מעלה את אחוז הפרי האיכותי ומאפשר להגיע ליבולים גבוהים יותר ליחידת שטח ולהארכת עונת הקטיף.

סיכום המחקרים והניסיונות

המעבר לגידול מלונים בבתי צמיחה בהדליה בערבה מתרחב מידי שנה, הרחבת שטחי הגידול מחייב השקעה ומאמץ מחקרי בבסוס הענף ופיתוחו לעתיד.

בתכנית הטפוח שמתבצעת בבית צמיחה בערבה נלמדו תכונות קוי טיפוח השונים מרכיבי היבול והאיכות. נמצאו קוי טיפוח חדשים בעלי איכות גבוהה ואפיון טעם שונה שיכולים להוות בסיס ליצירת טפוס פרי השונה מהקיים. נמשכה בדיקת זני מלונים קיימים להדלייה מטפוס "גליה", מבין הזנים שנבחנו רק הזנים "ערבה" ו-"C-8" נמצאו מתאימים לגידול בהדליה, לזן "C-8", אחוז יצוא גבוה מאשר ל - "ערבה". בכירות הזן "ערבה" קיימת גם בגידול בשיטת ההדלייה.

בעונה הסתוית נמשכה בדיקת זני מלונים חדשים מטפוס "גליה" מחברות זרעים שונות ונבחנו מס' זנים מטפוח נווה יער עם עמידויות לפוזריום. מבין הזנים שנבחנו הצטיינו מס' זנים באפילותם, תכונה חשובה להארכת עונת היצוא בסתיו המאוחר.

בעונה האביבית בגידול השרוע נבחנו הזנים המקובלים בגידול הסתוי, תחת חיפוי פוליאתיילן, הזן "C-8" התבלט באיכותו ובהשיגיו האגרוטכניים כפי שהצטיין בגידול הסתוי.

במטרה לשפר את איכות הפרי ולהגדלת רווחיות הגידול נעשו מספר תצפיות ראשוניות בהן נבחנה השפעת עצוב הצמח, דילול פירות, עומדים שונים וקייטום אמיר הצמיחה, על היבול ואיכות המלון.

מתוצאות ראשוניות והקדמיות התקבל קטיף חד פעמי ונמצאה תרומה חיובית של עומדים שונים על גודל הפרי ואיכותו. תמשך בדיקת השפעת עומדים גבוהים ועצוב הצמח בשנה הבאה.

בעבודת המחקר של 2 קבוצות המחקר בנושא האבקה במלונים, נמצא כי העדר אבקת פרחים במשך החורף בערבה מביאה לירידה בהתפתחות הכוורת, תוספת אבקה משפרת את עבודות הדבורים, נלמדה השפעתה החיובית של איורור בית הצמיחה על פעילות הדבורים ותעיית הדבורים הצטמצמה באמצעות צביעת הכוורות בצבעים ובסימנים שונים.

בבדיקת תופעת הצהבת עלי המלון המבוגרים בשלב של מילוי הפרי, נמצא כי בגידול מלוניס בבית רשת נגד חרקים 50 מש' המונע חדירת כנימת עש הטבק והשוואתו לבית רשת זהה המכיל כנימת עש הטבק, עלוות המלוניס בבית רשת המאולח בכנימת עש היתה צהובה בעצמה רבה יותר מזו שבבית הרשת הנקי, המשך הבדיקה יעשה בעונה הבאה.

מאמץ רב מושקע בהפחתת השמוש בתכשירי הדברה והפחתת שאריות רעלים בירקות בכלל ובמלוניס בפרט.

מחלת התמוטטות צמחי המלון גורמת נזק רב למגדלים. ההתמוטטות נמנעת בחלקות המטופלות במתיל ברומיד.

שילוב של חיטוי במתיל ברומיד במנה קטנה מהמקובל (25 גר'/מ"ר) והשארת פוליאתיילן לחיטוי סולרי הביא לתוצאות טובות. בעונה הבאה תבדק האפשרות להפחית את כמות המתיל ברומיד לרמה נמוכה יותר.

בנוסף, במשק אורגני במושב עין-יהב (אור) נבחנו תכשירים המותרים לשימוש בחקלאות אורגנית כדי לפתור את בעיית ההתמוטטות, התכשירים לא נמצאו יעילים בתנאי גידול אלה, למרות זאת, תמשך הבדיקה בעונה הבאה בשילוב תכשירים אורגנים וחיטוי סולרי.

שווק ליצוא של תוצרת חקלאית נקייה משאריות חומרי הדברה מחייבת המשך בדיקת הגידול במצע מנותק. בניסוי שנערך השנה במסגרת ניסוי רב שנתי בשימוש חוזר במצע מנותק שעבר חיטוי סולרי, ניתן להמליץ למגדלים על השימוש במצע לאחר חיטוי סולרי גם בעונת גידול רביעית ובדרך זאת ניתן להוזיל את השימוש במצע מנותק.

בעונה הבאה תמשך בדיקת הגידול במצע מנותק וילמדו פרמטרים נוספים (נפח מצע ותדירות השקייה).